

سنجش کیفیت فضاهای شهری برای استفاده زنان با تاکید بر ویژگی های کالبدی (نمونه موردی: محله جاهدشهر در کلانشهر مشهد)

نازلی کاظمی مطلق^{۱*}، محمد نقی زاده^۲

۱- کارشناس ارشد طراحی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مشهد، گروه شهرسازی،
مشهد، ایران ، Kazemi.n@hotmail.com

۲- استاد دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات ، تهران،
Dr.mnaghizadeh@yahoo.com

چکیده

کیفیت محیط شهری به دلیل پیچیده بودن ذاتی شهرها، حاصل ترکیبی بغرنج از عناصر کالبدی شهر، فعالیت‌های شهری و عناصر محیط طبیعی است. کیفیت محیط یکی از مفاهیم محوری دانش طراحی و برنامه ریزی شهری بوده، بنابراین دستیابی ساکنین شهری به کیفیت محیط زندگی مناسب و پایدار و به تبع آن ارزشهای انسانی و رشد و تعالی بشریت از مهمترین اهداف برنامه ریزی و توسعه پایدار تلقی میگردد. به بیان دیگر بحران کیفیت در شرایط کنونی یکی از چالش‌های عمده شهرهای ما و بالطبع یکی از دغدغه های اساسی تصمیم سازان، تصمیم گیران، مجریان و استفاده کنندگان فضاهای شهری است. توجه کافی به فیزیک و ابعاد جسمی زنان به عنوان استفاده کنندگان فضای شهری در طراحی فضاها و درک اهمیت تناسبات، ابعاد فضایی و مبلمان شهری در تامین آرامش ذهنی آنان از دیگر مسائل پیش روی زنان در فضاهای شهری است. وجود تفاوت بین زنان و مردان در انتخاب فضاهای عمومی و عدم توجه کافی به سلیقه و ارزشهای ذهنی و روانی زنان و کم‌رنگ شدن حضور زنان در فضاهای شهری به دلایلی از قبیل نبود امنیت و آرامش روانی، جاذب نبودن فضاها و افول کیفیت کالبدی شهرها از دیگر مسائل مطرح شده در فضاهای شهری از منظر زنان می باشد. محله جاهدشهر در مشهد مقدس با توجه به عناصر متشکله عملکردی خود، به عنوان یک فضای شهری چندبعدی مطرح می باشد. فضای عملکردی این محله، کارکردهای مختلفی نظیر کنشهای اجتماعی، روابط فرهنگی محله ای، تفریحات و... را در بر گرفته و به دلیل تنوع فعالیت‌های درون خود، حجم گسترده ای از جمعیت محدوده اطراف را جذب می کند که عوامل متعددی حضور زنان را در این فضاهای شهری تشویق و یا محدود می کنند. این پژوهش بر آن است تا بتواند از طریق طراحی فضاهای شهری، نیازهای زنان در محله جاهدشهر را برای حضور هرچه پررنگ تر آنان مهیا کند.

واژه های کلیدی: کیفیت محیط، ویژگی های کالبدی، زنان، توسعه پایدار،
محله جاهدشهر